

Slovenský poslanec Jarjabek naznačil najstrašnejšiu možnú hrozbu hneď po nukleárnej vojne, pre Slovensko: Je až také ťažké si predstaviť, že tento parlament „z kovidových dôvodov“ prijme ústavný zákon o predĺžení jeho funkčného obdobia?

- CZ24 News | 8. prosince 2021

SLOVENSKO: Ministerstvo kultúry pripravuje zmeny viacerých zákonov, ktoré sa týkajú médií, pričom tieto snahy vyvolávajú u časti verejnosti vážne obavy z likvidácie plurality názorov v médiách. O tejto téme sme sa zhovárali s poslancom Národnej rady za Smer-SD Dušanom Jarjabkom

Ministerka kultúry Milanová pripravuje nový mediálny zákon a odvoláva sa pritom na európsku smernicu. Naozaj tá európska smernica vyžaduje od každého členského štátu, aby prijal zákon v podobe, o ktorej mnohí hovoria, že je likvidačná pre slobodu slova? A vlastne, ak oblasť médií a komunikácie nepatrí do výlučnej právomoci Bruselu, ale je stále v právomoci členských štátov, je vôbec tá smernica pre Slovensko smerodajná?

Jarjabek: Pani Milanová má na jednej strane pravdu, že smernica EÚ mala platiť už od septembra tohto roku a bola prijatá tak, že by mala platiť pre všetky krajiny EÚ. Tá smernica má riešiť mediálny priestor členských národných štátov v celej šírke, od internetu, cez elektronické médiá, printové médiá až po verejnoprávne inštitúcie. Ministerstvo kultúry zdôvodňovalo covidovou situáciou, že návrh nemohol uzrieť svetlo sveta skôr.

Lenže pravda je taká, že tu už od roku 2017 existovala komisia, ktorá systematicky pripravovala novelizáciu legislatívy v tejto oblasti, a táto vláda si nič z jej práce neosvojila, ale všetko začala riešiť ad hoc na poslednú chvíľu. Ďalšia vec je, že tento návrh zákona nie je ani tak návrhom Ministerstva kultúry, ako skôr externého prostredia, ktoré pri tomto Ministerstve kultúry existuje. A tak ten návrh aj vyzerá – je absolútne prispôsobený niektorým súkromným vysielateľom, na úkor napríklad verejnoprávnych inštitúcií.

V tejto chvíli hrozí, že verejnoprávne inštitúcie za daných okolností budú mať problém doslova existenčný, pretože otázky ich postavenia absolútne neboli riešené a podľa vyjadrenia generálneho vyjadrenia Rady RTVS hrozí, že v najbližších rokoch by televízia mohla prísť o milióny eur. To by samozrejme ohrozilo vysielanie tejto verejnoprávnej inštitúcie. Ozývajú sa aj profesionáli z brandže, apelujú na ministerku, aby návrh stiahla, a aby konečne rokovala s vedením RTVS. S vedením RTVS o tomto totiž doposiaľ nikto nerokoval – je to taký malý Mníchov, prístup „o nás bez nás“.

Situácia je o to napätjšia, že podľa dlhodobých plánov má byť spustený tretí program a neskôr aj štvrtý program. Toto absolútne nie je finančne pokryté, návrh zákona to nerieši – namiesto toho rieši rôzne iné veci z externého prostredia.

I najmenší finanční příspěvek velice pomáhá! Děkujeme!

CHCI PŘÍSPĚT

Je otázka financovania verejnoprávnych inštitúcií až taká kľúčová z hľadiska účelu toho zákona? Tento minister financií predsa dokáže zabezpečiť financovanie čohokoľvek z večera na ráno...

Jarjabek: Pokiaľ ide o tento zákon, financovanie je zásadná vec: niektoré veci vôbec nie sú finančne pokryté, nie je to systémovo vyriešené. Ako keby Ministerstvo financií vôbec nerátalo s tým, že takáto smernica má existovať. Špeciálne ide napríklad o Radu pre vysielanie a retransmisiu, ktorá sa má zmeniť na nejakú veľkú radu s inými právomocami. Toto absolútne nie je finančne pokryté, nielen prevádzka, ale ani jej personálna existencia.

No a už vôbec potom nie je reč o obsahovej stránke tejto rady ako regulatívneho orgánu vo verejnoprávnom priestore. V zákone sa malo napríklad hovoriť o tom, že printové a elektronické médiá by mali byť rovnocenné, ale to z toho návrhu takisto nevyplýva.

Dnes v rámci elektronického mediálneho priestoru nie je možné uviesť to, čo sa v printových médiách bežne uvádza – napríklad erotická reklama, ktorá sa v tlačných médiách bežne vyskytuje a pochopiteľne pri nej neexistuje žiadne časové obmedzenie 22. hodinou. Printový priestor nemá žiadneho regulátora, na rozdiel napríklad od RTVS, kde je to Rada RTVS, alebo všeobecne elektronické médiá, kde je to Rada pre vysielanie a retransmisiu. To, čo mal ten návrh riešiť, vzťahy medzi jednotlivými účastníkmi tých procesov, sú v ňom totálne nejasné.

Z pohľadu „konzumenta“ informácií je na tom návrhu zaujímavé najmä to, ako chce pristupovať k „hoaxom“ a „dezinformáciám“.

Jarjabek: No áno, veľa sa hovorí o hoaxoch. Lenže kto posúdi, čo je hoax a čo nie je hoax? Kto dá záverečné „rozhrešenie“, ktoré bude treba rešpektovať? Tu treba myslieť na to, akým spôsobom sa tieto veci budú zneužívať v budúcnosti – a ony sa budú, pretože je to všetko tak napísané, že to nemá jasné kontúry. Je tam veľmi veľa vecí, pri ktorých záleží na subjektívnom hodnotení tých, ktorí to budú hodnotiť, celé je to úplne nejasné – veď nie je jasné ani len to, ako budú ustanovení tí, ktorí by to mali hodnotiť zo zákona, keďže to nie je pokryté finančne.

Práve nejasnosť formulácií, to je niečo, čoho sa mnohí obávajú, lebo ak ľudia nevedia presne, čo smú povedať a čo nie, tak radšej ostanú ticho...

Jarjabek: Tá nejasnosť výkladu, resp. nejasnosť tých, ktorí by mali povedané vykladať, spochybňuje aj samotnú existenciu mediálneho systému, presnejšie duálny mediálny systém, ktorý u nás existuje od roku 1995. Ten je ohrozený práve tým, že návrh zákona definuje postavenie verejnoprávnych inštitúcií veľmi neurčito. Je to klasický prípad návrhu zákona, ktorý je ministerstvu podsunutý z externého prostredia, na to ministerstvo „prilepeného“.

Dá sa tu vidieť určitá podobnosť s iným návrhom zákona, ktorý predkladá iná ministerka za iný rezort: ministerka spravodlivosti Mária Kolíková. Aj jej novelu Trestného zákona mnohí

Ľudia prijímajú s obavami, pretože v tom vidia ďalší nástroj, ako zatvoriť ľuďom ústa...

Jarjabek: Keď si tieto veci dáte do súvislosti, tak naozaj môžete vidieť podobnosť s návratom do 50. rokov. To, čo sa tu deje, je niečo nebývalé, o čom ani najväčší pesimista nemohol predvídať, že príde. Vážne tu hrozí obmedzovanie ľudských práv a hrozné je, že to málokoho kompetentného zaujíma, keďže všetky inštitúcie, ktoré by to mali strážiť, pracujú v akejsi atmosfére strachu – nenapadá mi príľahavejší výraz – a neexistuje oficiálna autorita, ktorá by dokázala tieto veci objektívne pomenovať, a tým pádom aj zrušiť. A preto jediným riešením môžu byť len predčasné voľby, nič iné.

Veľa ľudí sa pozastavuje nad tým „kamikadze“ prístupom tejto junty: oni všetko robia tak, ako keby zostali pri moci natrvalo. Ako keby si neuvedomovali, že o dva roky sú voľby, po ktorých sa im to všetko môže vrátiť...

Jarjabek: A čo vy viete, či oni z „kovidových“ dôvodov napríklad neprijmú ústavnou väčšinou návrh ústavného zákona, ktorý predĺži funkčné obdobie týmto poslancom? Máte pocit, že je to v súčasnosti, pri týchto ľuďoch, až také nepredstaviteľné? Veď sa pozrite ako sa správajú.

Tento teror, ktorý prichádza z jedného trnavského domu, to je naozaj niečo nebývalé. Naozaj nikto nemohol rátať s tým, že sa takéto niečo stane, a najmä, že to bude takýmto spôsobom, napríklad v parlamente, všeobecne akceptované. Veď aj tam sú ľudia, ktorí, podľa môjho názoru, majú zdravý rozum, lenže sú natolko opantani touto atmosférou a strachom z tohto „teroru z jedného trnavského domu“, že strácajú vlastný názor.

Pre nezávislé médiá, šíriace nezávislé názory, to nie sú dobré správy. Ozýva sa nemálo hlasov, že ak sa tie návrhy zákonov prijmú, bude to znamenať skorý koniec plurality názorov v médiách.

Jarjabek: Vidím aj na vašom denníku ako sa boríte s tou atmosférou, snažíte sa isté veci vysvetľovať, ale tiež sa obávam, že ak bude takáto legislatíva prijatá, tak nebudete mať šancu pokračovať.

AUTOR: Ivan Lehotský